

PARAULES DE VIDA

Amb tu, som una gran família

Diumenge que ve celebrarem en totes les diòcesis el Dia de l'Església diocesana, la *Jornada de Germanor*. És un bon moment perquè cadascú de nosaltres reflexionem sobre la idea que tenim del que és l'Església. Molts la veuen com una institució que està enfront d'ells per dir-los el que poden o no poden fer, i viuen en l'actitud de desconfiança cap a ella que s'ha generalitzat en la nostra societat. Inclús molts batejats participen d'aquests mateixos sentiments. Es relacionen amb l'Església en moments puntuals, però no li tenen afecte ni la senten com quelcom propi.

El lema escollit per a la jornada d'enguany ens invita a canviar la nostra actitud a l'hora de viure en l'Església. La idea d'«institució» no reflecteix el que de veritat és. El Concili Vaticà II se serveix de distintes imatges bíbliques per a descriure-la. La més coneguda és la de Poble de Déu, però no és l'única. El lema d'enguany ens invita a fixar-nos en una altra. Tots els homes, pel fet d'haver sigut creats per Déu, tenen una dignitat comuna que els fa germans. La missió de l'Església no és una altra que intentar que tots reconeguen i adoren eixe Déu i s'integren en ella, de manera que la família humana arribi a ser família dels fills de Déu.

L'experiència familiar és una escola d'humanitat i de solidaritat. En la història de les famílies es viuen situacions molt diverses: pobresa d'algun dels seus membres, que desperta sentiments de solidaritat; la preocupació per l'educa-

ció dels xiquets i els joves; quan hi ha malalts no se'ls abandona, sinó que se'ls atén d'una manera especial; es comparteixen les alegries i les tristeses. La vida d'una família és rica en valors hu-

mans perquè està plena de situacions que desperten els millors sentiments entre els seus membres. En el si d'una família tots són importants. Quan algú s'allunya o se separa de la resta això es viu com una ferida dolorosa que no es cura fàcilment.

La comunitat cristiana és la família dels qui ens sentim germans de Jesús i fills del mateix Pare; compartim una mateixa fe i ens mou la il·lusió de viure segons l'Evangelí; i això fa que, malgrat les nostres diferències, ens sentim germans. Entre nosaltres hi ha xiquets i joves als que hem de conduir al coneixement de Crist i educar en la fe; hi ha germans que viuen en situacions de pobresa i necessiten la nostra ajuda; hi ha malalts que han de ser acompanyats en el moment del dolor i del patiment; celebrem amb alegria els moments importants en la vivència de la fe i compartim el dolor quan arriba l'hora de partir a la casa del Pare. Cap batejat hauria d'allunyar-se de la comunitat.

El compromís amb la nostra Església ens exigeix una participació activa en la seua vida, perquè el que l'edifica és l'entrega de cada batejat a la seua missió. Aquest compromís ens demana també generositat en el compartir per a poder atendre millor totes les necessitats dels mem-

bres de la nostra família diocesana.

Amb la meua benedició i afecte.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

LES RAONS DE CREURE

Un Déu paradoxal

L'opció cristiana és plena de paradoxes. És una paradoxa un Déu que, a la vegada, és u i una comunitat de persones en l'amor: Pare, Fill i Esperit Sant. És una paradoxa que creés el món sense cap necessitat de fer-ho, que es revelés en ell, que s'encarnés en el món i que ho fes en aquell home que no tenia ni un lloc per néixer.

La paradoxa xoca, violenta la raó; també la meravella, la deixa astorada, però, a la vegada, l'estimula, l'activa, fins a tal punt, que lluny d'apaivagar l'activitat mental, la mobilitza intensament.

La paraula paradoxa és la més apropiada. El contingut de la fe és sorprenent, meravellós, però no, per això, irracional. És meravellós sa-

ber que no estàs sol en la nit més solitària de totes i que algú es recorda de tu quan tots s'hagin oblidat del teu nom.

No és irracional creure-ho, però tampoc és una afirmació que derivi de pensar el cosmos.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

PALABRAS DE VIDA

Somos una gran familia contigo

El próximo domingo celebramos en todas las diócesis el Día de la Iglesia diocesana, la *Jornada de Germanor*. Es un buen momento para que cada uno de nosotros reflexionemos sobre la idea que se tiene de lo que es la Iglesia. Muchos la ven como una institución que está frente a ellos para decirles lo que pueden o no pueden hacer, y viven en la actitud de desconfianza hacia ella que se ha generalizado en nuestra sociedad. Incluso muchos bautizados participan de estos mismos sentimientos. Se relacionan con la Iglesia en momentos puntuales, pero no le tienen afecto ni la sienten como algo propio.

El lema elegido para la jornada de este año nos invita a cambiar nuestra actitud a la hora de vivir en la Iglesia. La idea de «institución» no refleja lo que de verdad es. El Concilio Vaticano II se sirve de distintas imágenes bíblicas para describirla. La más conocida es la de Pueblo de Dios, pero no es la única. El lema de este año nos invita a fijarnos en otra. Todos los hombres, por el hecho de haber sido creados por Dios, tienen una dignidad común que los hace hermanos. La misión de la Iglesia no es otra que intentar que todos reconozcan y adoren a ese Dios y se integren en ella, de modo que la familia humana llegue a ser familia de los hijos de Dios.

La experiencia familiar es una escuela de humanidad y de solidaridad. En la historia de las familias se viven situaciones muy diversas: pobreza de alguno de sus miembros, que despierta sentimientos de solidaridad; preocupación por la educación de los niños y los jóvenes; cuando hay enfermos no se les abandona, sino que se les atiende de un modo especial; se comparten las alegrías y las tristezas. La vida de una familia es rica en valores humanos porque está llena de situaciones que despiertan los mejores sentimientos entre sus miembros. En el seno de una familia todos son importantes. Cuando alguien se aleja o se separa del resto esto se vive como una herida dolorosa que no se cura fácilmente.

La comunidad cristiana es la familia de los que nos sentimos hermanos de Jesús e hijos del mismo Padre; compartimos una misma fe y nos mueve la ilusión de vivir según el Evangelio; y esto hace que, a pesar de nuestras diferencias, nos sentimos hermanos. Entre nosotros hay niños y jóvenes a quienes hemos de conducir al conocimiento de Cristo y educar en la fe; hay hermanos que viven en situaciones de pobreza y necesitan nuestra ayuda; hay enfermos que deben ser acompañados en el momento del dolor y del sufrimiento; celebramos con alegría los momentos importantes en la vivencia de la fe y compartimos el dolor cuando llega la hora de partir a la casa del Padre. Ningún bautizado debería alejarse de la comunidad.

El compromiso con nuestra Iglesia nos exige una participación activa en su vida, porque lo que la edifica es la entrega de cada bautizado a su misión. Este compromiso nos pide también una generosidad en el compartir para poder atender mejor todas las necesidades de los miembros de nuestra diócesis.

Con mi bendición y afecto.

† **Enrique Benavent Vidal**
Obispo de Tortosa

Reunió del Consell Pastoral Diocesà

El dia 23 de setembre, a les 11 hores, va tenir lloc al Seminari, la primera reunió de curs del Consell Pastoral Diocesà, sota la presidència del Sr. Bisbe, Mons. Enrique Benavent. Després del rés comunitari, el Sr. Bisbe saludà els membres del Consell i es va presentar el document «*Orientacions pastorals per a créixer en la comunió diocesana*» que tindrà una validesa de tres anys per a la vida de la diócesi.

L'objectiu fonamental de la reunió era buscar idees per part de les parròquies i dels organismes implicats en la Pastoral Diocesana, que han d'elaborar les seues petites programacions per posar en pràctica les orientacions pastorals.

Aquestes orientacions pastorals ens presenten tres objectius:

- Créixer en la comunió arxiprestal i en una pastoral conjunta.
- Potenciar les estructures per a la transmissió de la fe.

• Créixer en una espiritualitat de la misericòrdia. Els membres del CPD van dialogar sobre la realitat pastoral de la diócesi i com portar a la pràctica aquestes noves orientacions pastorals i van suggerir al Sr. Bisbe que per a una millor recepció d'aquest document convindria estudiar-lo.

També va haver un diàleg sobre la celebració de l'Aplec de l'Esperit i sobre el Catecumenat per als adults, que no han rebut algun sagrament de la iniciació cristiana.

Maria Joana Querol

Secretària del Consell Pastoral Diocesà

La Delegació de Missions celebra la primera reunió del curs

El diumenge 24 de setembre, la Delegació de Missions es reuní a la parròquia de Sant Pere Apòstol de Benicarló, per celebrar la primera reunió del curs. A les 11 h vam compartir l'Eucaristia amb la comunitat parroquial, amb assistència de xiquets, adolescents i joves.

A l'homilia, el rector Mn. Joan Baptista Andrés comentà la Paraula de Déu i, tot seguit, Roger Marco ens adreçà unes paraules sobre les missions, qui havia tingut recentment una experiència molt enriquidora al llarg de tres anys a la República Dominicana, juntament amb la seua esposa, Maria Palau.

En acabar la celebració, la Delegació de Missions va fer una exposició a la porta del temple par-

roquial amb productes de comerç just, amb la finalitat de destinar el petit benefici de la venda als nostres missioners diocesans amb motiu de la Campanya del DOMUND que aquest any té com a lema: «*Si-gues valent. La missió t'espera.*»

Després vam passar a la sala parroquial per celebrar la reunió, presidida pel delegat, Mn. Antoni Borràs. Seguint l'ordre del dia, el primer punt tractat fou la programació del nou curs, concretament el calendari d'activitats entre les quals vam destacar la celebració del DOMUND el 22 d'octubre. La festa de Sant Francesc Gil de Federich, el diumenge 21 de gener, amb la celebració de l'Eucaristia a la Catedral. Un altre punt fou la visita dels missioners de l'SCAM, que aquest any la dedicaran a la zona sud del bisbat, concretament els arxiprestats del Baix Maestrat i Els Ports-Maestrat. I d'altres que es portaran a terme al llarg del curs.

Delegació de Missions

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

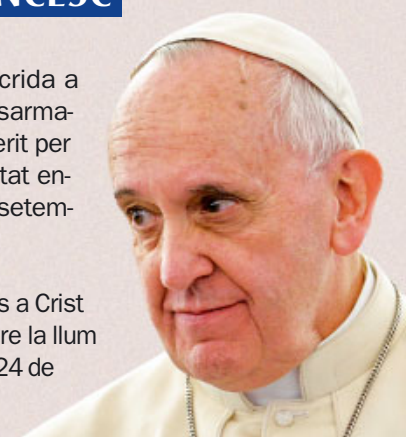

@Pontifex: «L'esperança és la virtut d'un cor que no es tanca en la foscor, que no s'atura en el passat, sinó que sap veure el demà» (20 de setembre).

@Pontifex: «L'Evangelí convida abans que res a respondre a Déu, que ens estima i ens salva, reconeixent-lo en l'altre» (22 de setembre).

@Pontifex: «Faig una crida a favor de la pau i del desarmament: en aquest món ferit per la violència, cal fraternitat entre els pobles» (22 de setembre).

@Pontifex: «Si som fidels a Crist i fem el bé podem difondre la llum de l'esperança de Déu» (24 de setembre).

La Visita Pastoral als Ports comença per Herbeset

Durant el present curs pastoral es realitzarà la Visita Pastoral a l'arxiprestat dels Ports-Maestrat, el darrer que li queda al Sr. Bisbe per completar tota la diòcesi. La darrera visita al nostre arxiprestat es va realitzar durant el curs 2012-2013, des d'aquell moment la vida a les nostres comarques ha canviat molt i és bo poder revisar les accions pastorals.

Per començar s'ha triat la petita paròquia d'Herbeset, l'antic Herbers Sobirà dels documents medievals, es troba a 1.150 metres d'altitud en un indret de gran bellesa paisatgística. Herbeset, pràcticament deshabitat durant l'hivern, cobra vida en els moments festius i la principal festa és patronal, dedicada a sant Miquel, cele-

brada aquest any el diumenge dia 24 de setembre.

Tot participant en la festa, el Sr. Bisbe va obrir la Visita Pastoral a l'arxiprestat dels Ports-Maestrat. A partir d'ara visitarà i es trobarà amb la gent per anar coneixent la realitat de totes les parròquies i així poder animar la seua vida de fe i poder obrir nous camins en la pastoral d'aquestes dues comarques, un gran territori habitat per molt poca gent.

Esperem que aquesta visita produeixi molts fruits, pel que comptem amb el gran ajut de la pregària, pregària dels catòlics de l'arxiprestat, però que també confiïm a tota la resta de membres de la nostra comunitat diocesana de Tortosa.

Eduard Blasco

GERMANOR 2017

Germanor (II)

Moltes vegades ens excusem per no col·laborar en el sosteniment de l'Església tot dient que no és el nostre problema o, ja faig prou o, l'Església és suficientment rica o, no cal o ... Bé, el cas és que moltes vegades ens excusem per no comprometre'ns.

Davant de qualsevol tema hem de buscar les fonts bíbliques per saber exactament com hem d'actuar. I aquesta vegada no és una excepció: «Tots els creients vivien units i tot ho venien al servei de tots; venien les propietats i els béns per distribuir els diners segons les necessitats de cadascú» (Ac 2,44-45). Això als creients del segle XXI ens està dient: «Ep! Si tu ets cristià tens l'obligació de cooperar en el manteniment de l'Església en totes les necessitats que té», tot dient-nos: «No t'oblidis de ser just i de participar segons les teues possibilitats.»

Les necessitats que té l'Església són moltes i molt concretes: des del manteniment físic dels temples a les accions de pastoral, des de la realització de les accions socials al sos-

teniment dels nostres sacerdots, podríem continuar amb molts més «des de ... fins a ...». No podem oblidar que tot, tot té un cost i els diners no apareixen per generació espontània o per subvencions, és necessari el compromís i l'aportació de tots els que ens considerem membres de l'Església. I hauríem de recordar sempre les següents paraules:

—«Mestre, què he de fer per posseir la vida eterna?»

—Ja saps els manaments ...

—Tot això ja ho he complert des de jove.

—Vés, ven el que tens i dóna-ho als pobres» (Mc 10,17-21).

Que en llenguatge actual diríem que hem de mirar el que tenim i compartir-ho amb els altres mitjançant la comunitat cristiana segons el que puguem. Ah! Però no podem oblidar «que no siguin les molles que cauen de la nostra taula» (Mt 15,27) sinó que hem d'actuar sempre amb generositat tot dipositant els diners al peu dels apòstols perquè es distribueixin segons les necessitats (Cfr. Ac 2,44-45).

AGENDA

- **Dilluns 6**, Seminari, Festa del Reservat.
- **Dimecres 8**, Tírig, Visita Pastoral.
- **Divendres 10**, Herbés, Visita Pastoral.
- **Dissabte 11**, Peníscola, a les 19 h, confirmacions.
- **De l'11 al 26**, Zona Sud, Animació Missionera.
- **Diumenge 12**, Tírig, a les 11.30 h, Missa Estacional. / Jornada de Germanor.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

6. ■ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [Rm 11,29-36 / Sl 68 / Lc 14,12-14]. Sants Pere Poveda i Innocenci de la Immaculada Canoura, prevs., i companys mrs.; sant Sever, bisbe de Barcelona i mr. (633); sant Leonard, anacoreta; beata Josepa Naval i Girbés, vg. seglar, d'Algemesí (València).

7. ■ Dimarts [Rm 12,5-16a / Sl 130 / Lc 14,15-24]. *Lleida*: □ Beat Francesc Palau i Quer, (Aitona, Segrià 1811 - Tarragona, 1872), prev. carmelità, fund. Gns., i Gnes. Carmelites (1860-1861); sant Ernest, mr.; sant Florenci, bisbe d'Estrasburg (s. VII); santa Carina, vg. i mr.;

sant Severí, mr.; sant Jacint M. Castañeda, prev. dominicà i mr. a Indoxina, nat a Xàtiva.

8. ■ Dimecres [Rm 13,8-10 / Sl 111 / Lc 14,25-33]. Santa Isabel de la Trinitat, vg. carmelitana; sants Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, coneguts per «màrtirs coronats»; sant Deodat I, papa (615-618).

9. □ Dijous [Ez 47,1-2.8-9.12 (obé: 1C 3,9b-11.16-17) / Sl 45 / Jo 2,13-22]. Dedicació de la Basílica del Laterà; *Urgell*: Sant Crist de Balaguer.

10. □ Divendres [Rm 15,14-21 / Sl 97 / Lc 16,1-8]. Sant Lleó el Gran, papa (tosca, 440-461), i doctor de l'Es-

glésia; sant Andreu Avel·lí (†1608), prev. teatí; sant Tiberi, mr.; santa Teopista, vg.

11. □ Dissabte [Rm 16,3-9.16.22-27 / Sl 144 / Lc 16,9-15]. Sant Martí de Tours (†397), bisbe, abans monjo, originari de Pannònia; sant Menna, oficial siríac mr. (Alexandria, s III).

12. ■ Diumenge vinent, XXXII de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [Sa 6,13-17 / Sl 62 / 1Te 4,13-18 / Mt 25,1-13]. Sant Josafat, bisbe coadjutor de Pólozk i mr. (1623) per la unitat dels cristians; sant Emilià (Millán) de la Cogolla, ermità a la Rioja.

Diumenge XXXI de durant l'any

COMENTARI

De mestre i guia només en tenim un: Crist

El llibre de Malaquies (que vol dir «missatger del Senyor») tanca la sèrie dels 12 Profetes Menors. Presenta la situació, tot i consagrat ja el Temple de Zorobabel: incompliment del shabat i desordres socials.

Sobretot denuncia un sacerdot que viola el pacte del Senyor amb Leví. *Sacerdots, si no feu cas de mi, us trauré el poder de beneir.*

Això és greu perquè, *abandonant vosaltres el camí dret, llavors molts s'allunyen de Déu.*

Evocant l'estada missionera a Tessalònica, Pau recorda: *ens férem amables com les mares quan acaronen els seus fills.* També diu (v. 11) que, *com un pare als seus fills, us encoratjàvem a viure d'una manera digna de Déu.*

Pau, com el Bon Pastor que *dóna la seva vida per les ovelles* (Jn 10,11), els *hauria donat fins i tot la pròpia vida.*

Fruit d'aquest amor i de la força de l'Esperit, *quan rebéreu de nosaltres la paraula de Déu l'acollireu com allò que és de veritat: paraula de Déu que treballa eficaçment en vosaltres.*

Dins la secció del Ministeri a Jerusalem i abans del Discurs escatològic, Mt presenta acusacions contra *els qui us parlen des de la càtedra de Moisès.* Jesús avisa: *Compliu el que us diuen; però no feu com ells. Perquè diuen i no fan.*

Quin retrat més clar i més dur! *Diuen i no fan.*

Avís plenament actual sobretot pels qui exercim la missió d'acompanyar en el camí de la fe.

Avís en doble sentit perquè en el camí de creixement en la fe tots som guies de l'altre i tots també som guiats per l'altre.

Com a germà cridat acompanyar i animar els altres m'haig de revisar cada dia si de debò faig allò que ensenyem i demano als altres.

Com a company de camí de tants germans, m'haig de preguntar quines són les veus que més escolto: els testimonis fidels de Crist i del seu Evangeli o les veus que m'afalguen?

Mn. José Luis Arín

▶ Lectura de la profecia de Malaquies (MI 1,14b-2,2b.8-10)

Jo sóc el rei dels reis, diu el Senyor de l'univers, i tots els pobles reverencien el meu nom. I ara, sacerdots, us adverteixo que si no feu cas de mi, si no esteu atents a honorar el meu nom us trauré el poder de beneir. Vosaltres heu abandonat el camí dret i, en veure com jutjàveu, molts s'han allunyat. Heu violat l'aliança que jo havia fet amb Leví, diu el Senyor de l'univers. Per això, jo faré que tot el poble perdi l'estima i el respecte que us tenia, tal com vosaltres ho heu fet amb mi, per no haver seguit els meus camins i haver jutjat amb parcialitat.

¿No tenim tots un mateix pare? ¿No ens ha creat el mateix Déu? ¿Per què som deslleials els uns amb els altres i violem així l'aliança dels nostres pares?

▶ Salm responsorial (130)

R. *Guardeu-me en pau als vostres braços, Senyor.*

El meu cor no és ambiciós, Senyor, / no són altius els meus ulls; / visc sense pretensions de grandeses, / o de coses massa altes per a mi. R.

Em mantinc en una pau tranquil·la, / com un nen a la falda de la mare, / tot esperant els vostres dons. R.

Israel espera en el Senyor / ara i per tots els segles. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica (1Te 2,7b-9.13)

Germans, entre vosaltres ens férem amables com les mares quan acaronen els seus fills. Així amb el desig de guanyar-vos, no solament us volíem fer participar de la Bona Nova de Déu, sinó que us hauríem donat fins i tot les nostres pròpies vides, de tant que us va fer estimar: Ja recordeu, germans, com era el nostre esforç i el nostre cansament: per no ser una càrrega a ningú, treballàvem nit i dia, mentre us anunciàvem la Bona Nova de Déu. I ara no deixem mai de donar gràcies a Déu, recordant que, quan rebéreu de nosaltres la paraula de Déu, l'acollireu com allò que és de veritat: no paraula d'homes, sinó paraula de Déu, que treballa eficaçment en vosaltres, els que heu cregut.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Mateu (Mt 23,1-12)

En aquell temps, Jesús digué a la gent i als deixebles: «Els mestres de la Llei i els fariseus us parlen des de la càtedra de Moisès: compliu i observeu tot el que us manen, però no feu com ells, perquè diuen i no fan. Preparen farcells pesadíssims i els carreguen a les espatlles dels altres, però ells no volen ni moure'ls amb el dit. En tot obren per fer-se veure de la gent. Per això es fan ben grosses les filacteries, i les borles, ben llargues; els agrada d'ocupar els primers llocs a taula i els primers seients a les sinagogues, i que la gent els saludí a les places i els doni el nom de "rabí", o sigui "mestre". Però vosaltres no us heu de fer dir mestres, perquè, de mestre, només en teniu un, i tots vosaltres sou germans; ni heu de donar a ningú el nom de "pare" aquí a la terra, perquè, de pare, només en teniu un, que és el del cel; ni us heu de fer dir "guies", perquè, de guia, només en teniu un, que és el Crist. El més important de vosaltres, ha de ser servidor vostre. Tothom qui s'enaltirà serà humiliat, però tothom qui s'humiliarà serà enaltit».

▶ Lectura de la profecia de Malaquies (Mal 1,14b-2,2b.8-10)

Yo soy el gran rey, dice el Señor del universo, y todas las naciones temen mi nombre. Esto es lo que os mando, sacerdotes: Si no escucháis y no ponéis todo vuestro corazón en glorificar mi nombre, dice el Señor del universo, os enviaré la maldición. Os habéis separado del camino recto y habéis hecho que muchos tropiecen en la ley, invalidando la alianza de Leví, dice el Señor del universo. Pues yo también os voy a hacer despreciables y viles para todo el pueblo, ya que vuestra boca no ha guardado el camino recto y habéis sido parciales en la aplicación de la ley. ¿No tenemos todos un mismo padre? ¿No nos creó el mismo Dios? ¿Por qué entonces nos traicionamos unos a otros profanando la alianza de nuestros padres?

▶ Salmo responsorial (130)

R. *Guarda mi alma en la paz, junto a ti, Señor.*

Señor, mi corazón no es ambicioso, / ni mis ojos altaneros; / no pretendo grandezas / que superan mi capacidad. R.

Sino que acallo y modero mis deseos, / como un niño en brazos de su madre; / como un niño saciado / así está mi alma dentro de mí. R.

Espere Israel en el Señor / ahora y por siempre. R.

▶ Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses (1Tes 2,7b-9.13)

Hermanos: Nos portamos con delicadeza entre vosotros, como una madre que cuida con cariño de sus hijos. Os queríamos tanto que deseábamos entregaros no sólo el Evangelio de Dios, sino hasta nuestras propias personas, porque os habíais ganado nuestro amor. Recordad, hermanos, nuestros esfuerzos y fatigas; trabajando día y noche para no ser gravosos a nadie, proclamamos entre vosotros el Evangelio de Dios. Por tanto, también nosotros damos gracias a Dios sin cesar, porque, al recibir la palabra de Dios que os predicamos, la acogisteis no como palabra humana, sino, cual es en verdad, como palabra de Dios que permanece operante en vosotros los creyentes.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Mateo (Mt 23,1-12)

En aquel tiempo, habló Jesús a la gente y a sus discípulos, diciendo: «En la cátedra de Moisès se han sentado los escribas y los fariseos: haced y cumplid todo lo que os digan; pero no hagáis lo que ellos hacen, porque ellos dicen, pero no hacen. Lían fardos pesados y se los cargan a la gente en los hombros, pero ellos no están dispuestos a mover un dedo para empujar. Todo lo que hacen es para que los vea la gente: alargan las filacterias y agrandan las orlas del manto; les gustan los primeros puestos en los banquetes y los asientos de honor en las sinagogas; que les hagan reverencias en las plazas y que la gente los llame "rabí"».

Vosotros, en cambio, no os dejéis llamar "rabí", porque uno solo es vuestro maestro y todos vosotros sois hermanos. Y no llaméis padre vuestro a nadie en la tierra, porque uno solo es vuestro Padre, el del cielo. No os dejéis llamar maestros, porque uno solo es vuestro maestro, el Mesías. El primero entre vosotros será vuestro servidor. El que se enaltece será humillado, y el que se humilla será enaltecido».